

Aan de Minister van VRO
Van directie Wonen

nota

Reactie op rapport Ombudsman en Kinderombudsman Als
je je huis moet verlaten'

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar
Ja

Onze referentie
2024-0000765907

Datum
9 september 2024

Opgesteld door
[REDACTED]

Samengewerkt met
CZW, BZK, VWS

Bijlage(n)
2

Aanleiding

Met deze brief geeft u een reactie op het rapport 'Als je je huis moet verlaten' dat de Ombudsman en Kinderombudsman u op 10 juni jl. hebben toegezonden. De Ombudsmannen hebben onderzoek gedaan naar de knelpunten voor bewoners als hun huis gesloopt of gerenoveerd wordt en bewoners daardoor hun huis moeten verlaten. Er is hierbij specifieke aandacht besteed aan gezinnen met kinderen. De Tweede Kamer heeft ook om een kabinetsreactie op dit rapport gevraagd. Die reactie vind u hierbij ook. Beide brieven worden mede namens de Minister van BZK gestuurd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- De brief aan de Ombudsman en Kinderombudsman waarin u inhoudelijk reactie geeft op het rapport te ondertekenen; en
- De brief aan de Tweede Kamer te ondertekenen waarmee u de kabinetsreactie op het rapport van de Ombudsmannen stuurt.

Kern

- In uw reactie aan de Ombudsmannen bedankt u hen de het rapport en voor de waardevolle aanbevelingen uit het rapport.
- Het rapport van de Ombudsmannen beschrijft problemen en knelpunten die zij zien rond de betrokkenheid van bewoners bij trajecten waarbij woningcorporaties ingrijpende renovaties uitvoeren of woningen slopen (met veelal vervangende nieuwbouw). De geconstateerde problemen zijn in de context geplaatst van de verplichtingen van de overheid met betrekking tot het mensenrechtelijk en kinderrechtelijk toetsingskader.
- U benadrukt in uw reactie dat het (tijdelijk) moeten verlaten van je woning door sloop of renovatie erg ingrijpend is, met name voor gezinnen met kinderen. U schetst de grote volkshuisvestelijke opgave waar we voor staan en het belang van verduurzaming, renovatie en nieuwbouw om deze te kunnen realiseren.
- U schetst de reeds genomen maatregelen van het kabinet, zoals het Nationaal sloop- en renovatiestatuu, waarmee vroegtijdige betrokkenheid van bewoners bij dergelijke trajecten wordt erkend en gewaarborgd.
- De eerste conclusie uit het rapport heeft betrekking op de positie van kinderen als gesprekspartner tijdens sloop/nieuwbouw- en renovatietrajecten en beschrijft dat kinderen moeten worden gezien als zelfstandig rechthebbende, in

plaats van dat zij worden vertegenwoordigd door hun ouders. U geeft aan te onderschrijven dat betekenisvolle participatie dient te beginnen bij het kind zelf en zegt toe in gesprek te gaan met de corporatiesector over hoe de handreiking van de Kinderombudsman voor betere betrokkenheid van kinderen in de praktijk bij dit soort trajecten kan worden gebruikt.

- De tweede conclusie uit het rapport is dat bewoners te weinig invloed hebben op het besluitvormingsproces, terwijl de derde conclusie stelt dat het Nationaal sloop- en renovatiestatuum in theorie tegemoet komt aan de vereiste van betekenisvolle participatie. Dit rapport is dan ook gebaseerd op de praktijk van vóór het Nationaal sloop- en renovatiestatuum. Met het statuut is beoogd de knelpunten voor gezinnen bij dit soort trajecten verder te beperken door bewoners vroegtijdig te betrekken en oog te hebben voor maatwerk, naast het formele kader dat wetgeving reeds biedt. U geeft aan blij te zijn dat de ombudsmannen middels de derde conclusie te kennen geven het statuut te zien als een stap vooruit en een erkenning van het belang van goede betrokkenheid van bewoners.
- Verder stelt het rapport dat de betrokkenheid van gemeenten in dit soort trajecten in de praktijk verschilt en geïntensiveerd zou moeten worden. Bij overleg over sloopplannen en het op peil houden van de sociale woningvoorraad geeft de gemeente de kaders aan bij het maken van prestatieafspraken. Afspraken over een sociaal statuut kunnen daar onderdeel van uitmaken, maar hoe gemeenten hun adviesrol invullen, verschilt. Het statuut biedt daarom een handreiking voor woningcorporaties, huurdersvertegenwoordigingen en gemeenten om verdere afspraken op lokaal niveau vast te leggen.
- Bij de derde conclusie wordt de kanttekening geplaatst dat moet uitwijzen of de afspraken uit het statuut in de praktijk worden gebracht. U geeft aan ervan uit te gaan dat het statuut door woningcorporaties zal worden toegepast en dat u met Aedes en de Woonbond in gesprek blijft over het bevorderen van goede betrokkenheid van bewoners, waaronder kinderen, bij dit soort trajecten. U geeft aan het voorstel te omarmen om het statuut te evalueren om zo zicht te krijgen op de praktische uitwerking ervan. U streeft ernaar deze bevinden rond het einde van 2026 gereed te hebben.
- De brief aan de Tweede Kamer is inhoudelijk identiek aan de brief aan de Ombudsmannen.

Onze referentie
2024-0000765907

Datum
9 september 2024

Toelichting

Het Nationaal sloop- en renovatiestatuum is tot stand gekomen na zorgvuldig overleg tussen het ministerie, Aedes en de Woonbond. Aedes heeft met het statuut ingestemd en richting de achterban aangegeven het aan te moedigen dat woningcorporaties het statuut als startpunt nemen voor nadere invulling in lokale afspraken. Het bestuur van de Woonbond heeft ook ingestemd met het statuut; dat geldt echter niet voor de verenigingsraad. Leden van de verenigingsraad hebben vooral als zorg dat het landelijk statuut verdergaande afspraken op lokaal niveau in de weg staat. Die zorg benoemt u in de brief en u benoemt ook dat die zorg wat u betreft niet nodig is: niets staat in de weg om op lokaal niveau tussen woningcorporatie en huurdersvertegenwoordiging verdergaande afspraken te maken over het verloop van en betrokkenheid bij dergelijke trajecten dan in de nationale handreiking is beschreven. In alle gevallen is het Nationaal sloop- en renovatiestatuum een grote verbetering voor situaties waar nog geen standaard kader werd gehanteerd. U benadrukt dat wat u betreft het statuut het minimum is

dat nu overal in het land zal worden gebruikt bij sloop/nieuwbouw- en renovatietrajecten.

Onze referentie
2024-0000765907

Datum
9 september 2024

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Motivering

In de openbaar gemaakte versie van deze nota zijn alle persoonsgegevens van ambtenaren geanonimiseerd.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Brief aan Ombudsman en Kinderombudsman reactie op rapport Als je je huis moet verlaten	
2	Brief aan Tweede Kamer reactie op rapport Als je je huis moet verlaten	